

**XXXI
BYDGOSKI
FESTIWAL
MUZYCZNY**

4 – 16.09.1993

SALA KONCERTOWA FILHARMONII POMORSKIEJ
ŚRODA, 15 WRZEŚNIA 1993 R., GODZ. 19.00

LEIPZIGER SYNAGOGALCHOR

kierownictwo artystyczne HELMUT KLOTZ, dyrygent

solіści: MARITA POSSELT, sopran

ULRIKE HELZEL, alt

HELMUT KLOTZ, tenor

CLEMENS POSSELT, fortepian

MUZYKA SYNAGOGALNA

- „Ma towu” — (Louis Lewandowski) — alt, chór a cappella.
Pieśń z tekstami psalmów towarzyszących wejściu do synagogi.
- „W ’shomru — (Samuel Alman) — tenor, chór, fortepian.
Bóg dał dzieciom Izraela Sabbath na wsze czasy. Stworzył niebo i ziemię w sześć dni, a dnia siódmego odpoczywał.
- „Le cho daudi” — (Charles Davidson) — alt, chór a cappella
Wesoła pieśń śpiewana w piątkowy wieczór.
- „Taurus adaunoy” — (Louis Lewandowski) — tenor, chór, fortepian.
Psalm XIX 7/8.
- „Saisu we simchu” — (Hirsch Waintraub/Werner Sander) — sopran, chór fortepian.
Radosna pieśń śpiewana podczas święta Tory.
- „Jimlauch” — (Nissan Spivak) — tenor, chór, fortepian,
Śpiew ku chwale Boga.
- „Ono towau lefonecho” — (Salomon Sulzer) — chór a cappella.
Pieśń świąteczna podczas najważniejszego święta żydowskiego — Dnia odpuszczenia wszystkich grzechów.
- „Omar adaunoy le jakoiw” — (arr. Werner Sander) — tenor, chór a cappella.
Pieśń chasydzka. Tekst jest cytatem z Biblii: „Nie obawiaj się, mój sługo Jakubie”.
- „Jismechu addirim” — (arr. Werner Sander) — chór, fortepian.
Pieśń na Święto Tory.

przerwa

ŚPIEWY ŻYDOWSKIE I HEBRAJSKIE

- „Lomir sich iberbetn” — (arr. Friedbert Gross) — sopran, chór, fortepian.
Dziewczyna po sprzeczce przeprosza chłopca, zaprasza do domu, prosi o uśmiech i pocałunek.
- „Jommi” — (arr. Werner Sander) — alt, chór, fortepian.
Córka nie chce przyjąć trzech prezentów — butów, kapelusza i kolczyków. Chciałaby męża.
- „Nigun” — (Werner Sander) — chór a cappella. Każda żydowska melodia nazywa się Nigun, zwłaszcza melodia liturgiczna. Zwykle jest to śpiew bez słów — typowy dla muzyki żydowskiej.
- „A pastuchl” — (arr. Werner Sander) — tenor, fortepian.
Żydowska pieśń ludowa o chłopcu, który zagubił owcę. Nikt nie może mu odpowiedzieć, nawet Bóg, na jego na poły żydowskie i słowiańskie pytanie.
- „Margeritkelach” — (arr. Friedbert Gross) — sopran, chór, fortepian.
W lesie w pobliżu jeziora dziewczyna spotyka chłopca. Kochają się, a jej złociste włosy splatają się z jego czarnymi.
- „Layla” — (arr. Werner Sander) — alt, chór, fortepian.
Jest to kołysanka o symbolicznym tekście.
- „Dayenu” — (Philip Model) — chór a cappella.
Z Hagady (księga modlitw paschalnych). Rabbi Akivah opowiada o wielkich rzeczach, jakie dla ludzi, dokonał Bóg.
- „A semerl” — (arr. Werner Sander) — sopran, chór, fortepian.
Żartobliwa pieśń z Getta, mówiąca z nostalgią o dobrym jedzeniu, jakie spożywają bogaci.
- „Hora benechar” — (arr. Friedbert Gross) — chór, fortepian.
Weselcie się drodzy przyjaciele! Rabbi nakazał wam się weselić. Zapomnijcie o problemach! Całe nasze życie to pasmo nieszczęść. Pijcie wino i piwo! Młodzi i starzy tańczcie „horę”!
-

LEIPZIGER SYNAGOGALCHOR istnieje od 1962 roku. Powstał z inicjatywy Wenera Sandera, głównego kantora Gminy Żydowskiej w Lipsku i Dreźnie. Jest jedynym tego typu Zespołem w Europie i wyjątkowym z uwagi na swój profil artystyczny na świecie. Zespół składa się z 26 śpiewaczek i śpiewaków realizujących muzykę synagogalną XVIII i XIX wieczną jak również hebrajski i żydowski folklor w koncertowym opracowaniu. Źródło śpiewów ludowych tkwi w bardzo starych obrzędach tradycyjnie

opiewanych w gminach żydowskich na Litwie, Ukrainie, Polsce i w Rumunii, a dzisiaj pieczołowicie odtwarzanych przez Chór. Zostały one po raz pierwszy zaprezentowane w Izraelu podczas turnée Zespołu w styczniu 1993 roku na koncertach w Jerozolimie i Tel Avivie. W 1972 po śmierci Wenera Sandersa kierownikiem artystycznym i pierwszym śpiewakiem Chóru został solista Opery w Lipsku — Helmut Klotz. Efektem jego ogromnej pracy pedagogicznej i talentu, stały się sukcesy artystyczne Chóru i liczne krajowe i zagraniczne zaproszenia. Chór występował w lipskim Gewandhaus, berlińskim Schauspielhaus, w Filharmonii Berlińskiej, w Alte Oper we Frankfurcie, na Festiwalu Drezdeńskim, w audycjach radiowych i telewizyjnych. Ogromnym sukcesem Zespołu były koncerty w Paryżu, Wrocławiu, Krakowie i Pradze. Niezapomnianym pozostanie koncert w warszawskiej i krakowskiej synagodze, gdzie Leipziger Synagogalchor i Thomaskirchechor z Lipska brały udział w mszy ekumenicznej poświęconej uczczeniu pamięci pogromu Żydów jaki miał miejsce 9 listopada 1938 roku.

Od 1991 roku Leipziger Synagogalchor jest samodzielnym zespołem artystycznym.

Szczególne miejsce w repertuarze Chóru zajmuje twórczość synagogalna takich kompozytorów jak: Louis Lewandowski, Salomon Sulzer, Samuel Alman, Abraham Dunajewski, David Nowakowski, Mordechaj Zeira i Samuel Naumberg. Zespół wykonuje ponadto muzykę synagogalną i folklor w opracowaniu Wenera Sandera i Friedberta Grossa. Program jest każdorazowo dostosowany do wykonania w synagogach lub kościołach, jak też w dużych i małych salach koncertowych w wersjach a cappella, z towarzyszeniem organów, albo fortepianu, względnie z towarzyszeniem orkiestry kameralnej.

HELMUT KLOTZ, śpiewak kameralista ur. w 1935 r. w Oederan — Saksonia. Zdobył podstawowe wykształcenie w grze na skrzypcach, fortepianie, klarncie i na wiolonczeli. W latach 1954—60 studiował w Wyższej Szkole Muzycznej im. Carla Marii von Webera w Dreźnie w klasach wiolonczeli i śpiewu. Jeszcze jako student grał w Dresdner Staatskapelle. Po dyplomie w 1961 r. został zaangażowany jako tenor liryczny i charakterystyczny do Opery w Lipsku, gdzie do dnia dzisiejszego jest solistą. Współpracuje z drezdeńską Semper Oper, jest znanym i cenionym wykonawcą partii oratoryjnych, zwłaszcza J. S. Bacha. Sceniczne emploi Artysty, to partie liryczne, a także sataniczne. Śpiewał gościnnie w większości krajów Europy Zachodniej takie partie jak: David w „Śpiewakach norymberskich” i Sternik w „Holendrze tułaczu” Wagnera, Belmonte i Pedrillo w „Urowadzeniu z Seraju” W. A. Mozarta, Księżę Almagiva w „Cyruliku sewilskim” Rossiniego, Raoul w „Hugenotach” Meyerbeera, Lis w „Liszce Chytrusce” Janačka i Kapitan w „Wozzecku” Berga. Na scenie lipskiej Opery kreował 12 partii. Zdolności artystyczne i kierownicze Helmuta Klotza skłoniły w 1972 władze Gminy Żydowskiej byłej NRD do powierzenia Artysty kierownictwa Chóru Synagogalnego w Lipsku. Od tego czasu datuje się olbrzymi rozwój artystyczny Zespołu i jego poczesne miejsce w kulturze europejskiej.

Ekspozycję zieleni Filharmonia zawdzięcza
Specjalistycznemu Zakładowi Ogrodniczemu

„VITROFLORA”

Łochowo k. Bydgoszczy, ul. Bukowa 3

W doskonałą i orzeźwiającą wodę mineralną
Filharmonię zaopatruje firma

Leszek Bokiej

Wody Mineralne Ostromecko, Zdrojowa 3
Tel. 472-613

BILETY

Rezerwację i sprzedaż biletów prowadzą:
Dział Promocji i Reklamy FP, Bydgoszcz, ul. Libelta 16
codziennie w godz. 9.00 – 14.00.
tel. 21-07-56, fax 21-07-52.

Kasa biletowa FP, codziennie w godz. 15.00 – 18.00 i przed koncertami
tel. 21-04-67

Redakcja programu: Cezary NELKOWSKI, Janusz PUROL
Proj. okładki: Henryk NAREWSKI

NAKLAD – 150 SZTUK

CENA 5000 ZŁ

SKŁAD: AB – Bydg. tel. 39-71-51

DRUK: „MARKOL” – Bydg. ul. Żniwna 3, tel. 39-70-63

25